
Store utfordringer i neurologi - også for helseadministratorene!

REDAKSJONELT

DIETRICH S E

BOVIM G

Klinisk håndtering av sykdommer i hjernen og resten av nervesystemet er i rivende utvikling. Tidligere bleneurologien av mange - til dels med rette - oppfattet som en rent diagnostisk spesialitet. Etter at en detaljert diagnose var stilt, var det terapeutiske tilbud lite. Denne situasjonen har imidlertid endret seg dramatisk gjennom desiste tiår. Det er få deler av medisinen som kan vise til en tilsvarende økning i behandlingstilbud og implementering av nye behandlingsprinsipper. Den internasjonale markering av 1990-tallet som hjernens tiår, her hjemme markert som Hjernens år i 1995, har gjort utviklingen allment tilgjengelig.

De første medikamentene som kan bremse utviklingen av sykdommer som multipel sklerose, Parkinsons sykdom, amyotrofisk lateralsklerose og en rekke inflammatoriske lidelser i nervesystemet, er tatt i bruk og til dels godt innarbeidet. Medikamenter for å bremse andre neurodegenerative sykdommer som f.eks. Alzheimers sykdom, er under utprøving. Det er oppnådd lovende resultater med medikamenter for å beskytte nervecellene og redusere skaden ved cerebrovaskulære katastrofer og ved traumatiske hjerneskader. Nye prinsipper, både medikamentelle og andre, tas i bruk ved symptomatisk behandling av tilstander som epilepsi, migrene, Parkinsons sykdom og Alzheimers sykdom. Og sist, men ikke minst, nye forskningsresultater om hjernens og nervesystemets plastisitet har gitt helt ny kunnskap om hvordan rehabilitering kan optimaliseres. Riktig gjennomført neurorehabilitering kan gi et betydelig bedre funksjonsnivå hos en stor andel av pasienter med sykdom og skade i nervesystemet, og bør være gjenstand for intensiv oppmerksomhet i årene som kommer.

På denne bakgrunn er det svært gledelig å lese Gilhus' oversikt (1) over den faglige aktiviteten blant norskeneurologer i forbindelse med Norsk nevrologisk forenings årlige Nevrodager. I Norge er det ca. 165 spesialister i neurologi som er under 67 år. I perioden 1990-97 bidro hele 93 av disse med faglige innlegg på Nevrodagene. Dessuten er det verdt å merke seg den meget store faglige aktivitet blant

utdanningskandidatene i neurologi. Med unntak av de toførste årene i perioden har utdanningskandidatene stått for over halvparten av de faglige presentasjoner ved Nevrodagene (1).

Terapeutiske fremskritt gir imidlertid også en annen utfordring for neurologien. Pasienter med kroniske og progredierende neurologiske sykdommer vil leve lenger og stille større krav til kvantiteten av neurologisk service. Ikke minst gjelder dette pasienter som har et behov for løpende evaluering og justering av behandlingen. En mer målrettet neurorehabilitering vil stille økte krav til neurologisk ekspertise. Dessuten er det en kjensgjerning at mange neurologiske sykdommer, ikke minst de neurodegenerative, har en økende insidens med alder. Behovet potenseres etter som eldrebølgen for alvor kommer over landet.

Mange vestlige land har relativt sett flere neurologer enn Norge (2). I oktober 1995 var 16 av i alt 115 neurologstillinger ved norske sykehus ubesatt (2). Tallet i dag er tilsvarende. Av de sykehusstillingene som finnes, er mellom 10% og 15% ubesatte. Det betyr at det kan bli problemer med å håndtere den kommende økning i etterspørsel etter neurologiske tjenester. Å finne løsninger på dette problemet er et viktig anliggende, og oppgavene er høyt prioritert i Norsk neurologisk forening.

Et viktig redskap for å sikre neurologisk ekspertise i landet generelt er å opprettholde funksjonskraftige neurologiske avdelinger i alle fylker. I dag er det slike avdelinger i alle fylkene utenom Finnmark. Flere avdelinger er sårbare. Interessen blant yngre leger for ledige utdanningsstillinger i neurologi er jevnt over meget god, og kandidatene opplever faget som spennende. Men antall utdanningsstillinger er for lavt, og vi ser det som en viktig oppgave å øke antallet. Både ved sentral- og regionsykehus og i fylkeskommunal og statlig helseadministrasjon bør det derfor arbeides for at utdanningen av nye neurologer gjenspeiler behovet.

Espen Dietrichs

Gunnar Bovim

LITTERATUR

1. Gilhus NE. Nevrodagene 1990-97 - bred faglig mønstring for norske neurologer. Tidsskr Nor Lægeforen 1998; 118: 2953-6.
2. Bovim G, Gilhus NE. Neurologi - kan rekrutteringen dekke behovet? Tidsskr Nor Lægeforen 1996; 116: 3354-8.

Publisert: 20. august 1998. Tidsskr Nor Lægeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.